

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čakovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Srečno in veselo novo leto!

želi cenjenim naročnikom in čitateljem

„Slovenski Gospodar“!

Za „Slov. Gospodarja“!

Piše kmet iz šmarskega okraja.

Besede o katoliškem časopisju v zadnji številki so resne in jedrnate. Črez praznike sem imel dovolj časa, da jih dobro premislim in preudarim. Potrdim vsako besedo, od prve do zadnje. Resnica je: kakoršen je časnik, ki ga kdo stalno čita, takšen je tudi človek. Izkušstvo to potrjuje. Če navajam izkušstvo za pričo, nisem hotel s tem reči, da sem sam na sebi preizkusil vpliv slabih časnikov. Bog me tega varuj! — Slabi časniki ne prihajajo v mojo hišo. Če jim sam ne bi zabranil pota v hišo, bi jih pa moja žena, ki je v tem oziru stroga in odločna, pometala na smetišče.

Na drugih opažam slab vpliv slabih časnikov. Mi kmetje se čudimo tisti verski mlačnosti, ki jo opažamo pri velikem delu takozvane inteligence, pri nekaterih pravo protivnost proti veri in Cerkvi. Saj je inteligenca ne samo po mestih, marveč tudi po trgih, celo po vaseh imamo zastopnike takozvane inteligence. Kolikor vidimo na lastne oči, je med njo prav malo verske vneme. So izjeme, navadno pa je tako, kakor sem zapisal. Pa odkod to? Saj je mnogo teh, ki se prištevajo inteligenci, izšlo iz — kmetijskih hiš, njihovi starši so bili globoko verni in celo pobožni. Zakaj so se

njihovi otroci izprevrgli? To je storil slab časnik in slaba knjiga. Beseda, ki so jo srkali v mladosti in ki jo še sedaj srkajo iz takih knjig in listov, jim je izvotlila vero. Od vere, podedovane od vernih slovenskih staršev, je ostal samo votel štor ali panj.

Mi pa nočemo biti votli štori, mi hočemo biti zdrava, krepka drevesa, ki prinašajo dober sad. Zato si nočemo dati izvotliti vere od nekrščanskih listov, pa tudi ne od takih, ki niso ne tiče ne miš, kakor pravimo na kmetih. Takšni so včasih še bolj nevarni, kakor tisti, ki odkrito nastopajo. Volk, ki pride v ovčji obleki, je še bolj nevaren. Takih volkov se je treba varovati, osobito naša mladina se jih mora varovati. Opozarjam zlasti slovenske fante in dekleta na »Slovenskega gospodarja«. Od novega leta naprej bo »Naš dom«, glasilo slovenske kmetijske mladine, izhajal kot mesečna priloga »Slovenskega gospodarja«. Zato pa fantje in dekleta, ako v vaši hiši ni našega vrlega lista, naročite si ga! Pa agitirajte za »Slov. gospodarja«, ker je sprejel pod svoje okrilje vaš mladinski list!

Ob novem letu se povsod vrši agitacija za liste. Potrudimo se, da tudi mi izvršimo obsežno agitacijo. Naj nas se-

Ameriški državni tajnik, ustvaritelj znane protivojne pogodbe Kellogg, je obhajal te dni svojo 75letnico.

Francoski pilot Coupet, ki hoče v letalu doseči višino 17.000 m.

Brat Italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, Arnoldo, po poklicu časnikar, je umrl na kapl.

danja gospodarska kriza ne prepiaši. Ljudstvo je gospodarsko izmozgano, ljudje nimajo denarja za obleko sebi in otrokom, za davke, ponekod celo ne za sol. O tem si ti, »Slovenski gospodar«, najbolj poučen. Saj si ti tisti, ki si še kmetsko ljudstvo najbolj braniš ter mu najbolj pomagaš. Zato tudi v teh težkih časih ne bomo pustili, da bi ti ne prihajal v naše hiše in v naše družine. Napravili pa bomo tako: Kdor more, naj takoj plača vseh 32 dinarjev; to je dobro že radi tega, da ima pomoč, ako bi ga zadela nesreča požara. Revnejši, ki ne bi mogli plačati naročnine za celo leto, morda ne za pol leta ali niti za četrt leta ne, naj začnejo nositi po 1 Din na račun naročnine k zaupniku našega lista v vsaki župniji. Tako bo mogoče, da pride naš vrli »Slovenski gospodar« v hišo vsakega delavca, kmetja in obrtnika.

*

Zaključek pogajanj v Baslu. Dalje časa so se posvetovali v Baslu strokovnjaki glede plačilne možnosti Nemčije v vojnih odškodninah. Posvetovanja niso dovedla do sporazuma in je bila pridržana odločitev o plačilni sposobnosti Nemčije prihodnji vojno-odškodninski konferenci vlad. Mesto, kjer se bo vršilo to posvetovanje, še ni določeno.

Madžarska vlada je izdala posebno naredbo, ki stremi za tem, da se v sedanjih izjemnih okoliščinah doseže od-

goditev rokov izplačil obvez do tujih upnikov.

Proračunski primanjkljaj na Angleškem znaša 217,937.000 funtov.

V Nemčiji snujejo združitev vseh republikanskih organizacij pod enotnim vodstvom za obrambo proti narodnim socializmom, ki se hočejo polastiti državne oblasti.

Hudi boji v Mandžuriji. Japonske čete so pod vodstvom generala Morija prekoračile reko Liao severno Mukdena ter po temeljiti artilerijski pripravi zavzele kraj Hakumen. S to zmago so Japonci dosegli svoje prva dva cilja nove ofenzive, ker so namreč zasedli po krvavi artilerijski bitki mesto Tungkiangtse. Hakumen, ki leži približno 30 km vzhodno od Tungkiangtseja, je bil sešaj glavno oporišče odpuščenih kitajskih vojakov, ki so poročali vso pokrajino severno Mukdena.

Odstop kitajske vlade v Nankingu. Nacionalna kitajska vlada v Nankingu pod predsedstvom generala Čangkajšeka je odstopila. Čangkajšek je z letalom odpotoval v svoje rojstno mesto Fenghuo. Začasni ministrski predsednik je prošil ministre, naj ostanejo na svojih mestih in ni hotel sprejeti njihove ostavke.

Sestava komisije za proučitev dogodkov v Mandžuriji. Japonci prodirajo vedno dalje v Mandžurijo, ne mence se za Društvo narodov ter groznje veselil. Sedaj sestavljajo mednarodno komisijo, ki se bo podala v Mandžurijo in proučila na licu mesta, ali so krivi krvavega obračuna za posest Mandžurije Japonci ali Kitajci. Preiskovalna komisija bo takole sestavljena: Litton za Anglijo, general Claudel za Francijo, Schnee, poslanec in bivši guverner vzhodne Afrike, za Nemčijo, Aldo Brandini, bivši poslanec v Berlinu za Italijo, Limesa, ravnatelj ameriških železnic v Franciji za svetovne vojne, za Zedinjene države.

*

Procesi za proglašenje svetnikom ali blaženim. Takšnih je sedaj v teku veliko število. Na posamezne države se tako porazdeljujejo: Nemčija 6, Francija 116, Italija 271, Anglija 6, Avstrija 1, Belgija 13, Čehoslovaška 1, Švica 2, Holandska 2, Irska 3, Španija 55, Portugalska 2, Poljska 2, Rumunija 1 in Jugoslavija 1. Iz teh števil se ne da storiti noben zaključek glede na religioznost prebivalstva. Te številke pa dokazujejo, da se drugi narodi veliko bolj brigajo za tiste svoje člane, ki so živeli in umrli v duhu svetosti. Brigajmo se za Slomškovo zaželjeno proglašenje blaženim ter stanovitno molimo v ta namen.

Katolicizem na Angleškem. V katoliško Cerkev je vstopilo 11.980 oseb, v cellem desetletju 121.372. Število duhovnikov se je povečalo za 97 oseb, število cerkva za 46, katoliških srednjih šol za 8, učencev osnovnih šol za 4645, katoli-

GLAVOBOL

je večinoma nervozna bolezen, če hočemo, da se ne ponovi, moramo predvsem ojačati in pomiriti živce. V to svrhu hvalijo čez 35 let staro domače sredstvo — Fellerjev Elsaftuid. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specijalne steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

čanov za 28.993, krščenih je bilo skupno 66.128.

Mladina — upanje boljševikov. Boljševiški voditelji so se prepričali, da s starejšimi ljudmi misli brezbožne komunistične države ne morejo uresničiti. Vse preveč je še vere v starejših, bodisi kmetih, bodisi delavcih, pa tudi razumniki. In ta vera se iz src ne da izkoreniniti. Zato gre ves napor brezbožniških komunističnih voditeljev za tem, da preprečijo ukorenitev vere v srcih otrok. Njihovo geslo je: »Brezbožna šola vsepovsod!« V tem letu, to je, v letu 1932, upajo boljševiki splošno šolsko obveznost vsepovsod vpeljati, kajpada pod pogojem, da bodo imeli dovolj denarja za šole in učitelje. Ko pa bodo brezbožne in protibožne šole po vsej Rusiji delovale, bo ustvarjena armada 17 milijonov brezbožnih otrok: tako je zmagoslavno napovedal nedavno na Dunaju bivši boljševiški ljudski komisar za prosveto D. Lunačarsky. Ta nekdanji boljševiški prosvetni minister je tudi odkril, da nameravajo boljševiški voditelji brezbožno vzgojene otroke porabiti za razkristjanitev cele družine. Otroci bodo morali doma zabranjevati in preprečevati vsako versko udjestvovanje staršev in drugih starejših rodbinskih članov. Po državnih zakonih je zabranjeno vsako versko vplivanje matere na lastne otroke. Otroci se postavljajo kot sodniki, špijoni in ovaduhi — lastnih staršev v verskem, pa tudi v političnem oziru. Starši imajo navram otrokom dolžnosti, pravic pa nobenih. Na otroke kot svoje sodelovalce in agitatorje špekulirajo boljševiki ne samo v Rusiji, marveč tudi po drugih državah. Za sebe pridobivajo šoloobvezne otroke in mladoletnike ter jih pošiljajo v krščanska mladinska društva, da bi tamkaj druge člane pokvarili, povzro-

Kako naj

nov naročnik

plača »Slovenskega Gospodarja«?

Veliko naročnikov nam piše dopisnice, da bi jim poslali list. Mi potem pošljemo položnico, in nov naročnik nam pošlje s položnico denar. To gre zelo počasno in traja najmanj 14 dni ali do tri tedne, predno je na ta način vse urejeno. In stroški pošiljatve za to so vključbu temu veliki. Dopisnica stane Din 0.75 in pozneje morate dati na položnico tudi Din 0.50, torej skupaj Din 1.25. Če pa kupite mesto dopisnice poštno nakaznico in pošljete po njej naročnino, Vas stane Din 2.25, torej nekaj več, pa je stvar takoj urejena. Napisati pa morate ob strani nakaznice: **nov naročnik** in natančen naslov.

čili prepire in spore in, če mogoče, društvo razbili. Enkrat pridobljeni otroci se ne dajo več ozdraviti od komunističnega okuženja ali pa le z največjo težavo. Tako delajo komunisti v Nemčiji in zadnji čas tudi v Avstriji in v sosednih državah. Boljševiki upajo, da bodo tam kaj dosegli za sebe prav zadovoljive uspehe, kjer se vzgoja mladine ne vrši po načelih krščanske vere.

*

„Leskovec“ ali „Leškovec“?

Obravnava o krajevnem imenu »Majšperg« — »Lešje« (»Gospodar« št. 49) je dala povod k vprašanju, da-li ni po takem pravilneje tudi pisati »Leškovec« namesto »Leskovec«, katerih imen imamo v Sloveniji v izdatnem številu? — Vprašanje je vseskoj upravičeno in zahteva to tudi kulturno-zgodovinska doslednost, toda v kratkih člankih ni mogoče takoj zaokroženo pojasniti cele skupine sicer sorodnih, pa zelo razpletelih krajevnih imen istega povoda.

Kdor primerja razmere v Lešju ob Dravinjski dolini z onimi v Dolnjih Halozah, razvidi kmalu, da so te povsod iste, naj bo to potem krajina Leskovec ali pa Podlehnik; povsod je vodilna beseda »leh«. V Leskovcu je imel »leh« svoj sedež kje ob cesti, ki vodi čez hrvaško-slovensko mejo mimo grada Trakoštjana proti Ptujju. Tudi njegova naloga je bila, zabraniti sovražniku prehod meje, k čemur so mu služila še razna pomožna obrambna mesta kakor »Gradišče« in obe »Varnice«, katera lahko spoznamo kot taka že iz jezikovne podlage same (»grad« in »varno«). Natančno mesto sedeža tega »leha« bi se moralo še natančneje pregledati iz vojaškega vidika, najbrž je pa bilo kje blizu Gornje Varnice ali pa Gradišča, mogoče tudi na razglednem hribu sv. Avgušтина, toda nam za enkrat ni znano, kako so to višino imenovali pred cerkveno označbo.

Ako je torej današnji občini Leskovec za to, da nosi vnaprej jezikovno kakor dosledno opravičeno zgodovinsko ime, se mora to glasiti edinole kot Leskovec, katero je pa vrh tega tudi utemeljeno po drugih virih. V kolikor niso Nemci v srednjem veku, ko so dobili politični vpliv v naših krajinah, prevedli slovenskih imen te vrste, katere smo mi sami skoro do danes izvajali napačno od »leske« (nemško »Hassel, Haselstaude«) v: »Haslach, Haslau, Haselbach« in enako, so pa rabili v listinah še često v slovenskem jezikoslovno pravilnem izvoru kot: »Leschach« (1374, 1429), »Leschaw« (1414), »Leschkowetz« (1500), »Leschkowiz« (1570), iz česar razvidimo, da so naši stari predniki še dobro poznali prvotno podlago vseh imen te vrste.

»Podlehnik.«

V sosedni, vzporedno se raztezajoči dolini ob cesti Ptuj—Rogatec je sedel spet drugi »leh« nekje na hribu »Lehnik«, da zabrani sovražniku prelaz čez gorovje »Macelj«, kojega najvišja točka je 622 m visoka. Naravno je, da so